

ПРЕС КЛИПИНГ

3-4.септембар 2011.

НАСЛОВИ

- Војводина локомотива српске привреде, али спора; (стр.2)
- Задужили нас 45 плата; (стр.3)
- Грађевинари: Дуг води до отказа; (стр.4)
- Дачић: Истражићемо све спорне приватизације; (стр.5)
- Просечна зарада у финансијском сектору 80.579. динара; (стр.6)
- Месец рада за 63 килограма меса; (стр.7)
- Боље оглобити него се судити; (стр.9)
- Бугари опет преузимају Српску фабрику Стакла; (стр.11)
- Надамо се да неће бити заустављени велики пројекти; (стр.13)
- Дуг пензијском фонду 230 милијарди динара; (стр.14)
- Други талас кризе (1): Србија - рекордер у отказима; (стр.15)
- Врањски путари активирали Асфалтну базу; (стр.19)
- Држава за стаж дугује 2,3 млрд. ЕУР; (стр.20)
- Један ради за тројицу; (стр.21)

Војводина локомотива српске привреде, али спора

Јованка СИМИЋ

Губи ли Војводина примат економског предводника Србије на путу ка ЕУ. Свака друга инострана инвестиција намењена Србији завршила у покрајини

ДЕВЕДЕСЕТИХ је најпре требало ставити „тачку на пљачку“ и утврдити „ди су наши новци“ да би Војводина, од 2000. године наовамо, могла да буде „локомотива Србије“ на путу за Европску унију.

Локомотива је у протеклој деценији била најомиљенија метафора овдашњих политичара за највећу српску житницу. Понављали су је у свакој згодној прилици, упркос општепознатој чињеници да нам је железница преспора и за источну, а нарочито за развијену Европу.

Ових дана, у предизборном вакууму, док се чека одлука о расписивању редовних избора, лидер СВМ и потпредседник Владе Војводине Иштван Пастор, у потрази за новом метафором, отиснуо се преко велике баре:

- Војводина не само да више није локомотива, односно најразвијенији регион Србије, већ тоне све дубље и дубље, као Титаник - поновио је Пастор у два наврата у последњих месец и по.

НЕУСПЕХ КОЈИ СЕ ПРИЗНАЈЕ ВОЈВОЂАНСКА власт као свој неуспех признаје то што није успела да убеди власнике приватизованих предузећа да не отпуштају раднике преко ноћи, већ да им пружи алтернативне могућности као што је рад по скраћеном радном времену.

Процењује се да је најмање 35.000 људи у покрајини завршило као технолошки вишак у приватизованим предузећима.

Оптужујући републичку власт да ће војвођанску привреду довести до банкрота ако настави да спорим темпом усмерава оних Уставом предвиђених седам одсто средстава из републичког у покрајински буџет, Пастор је навео да је у покрајинску касу од планираних 10,2 милијарди за инвестиције, у првих шест месеци ове године, из републичке касе, стигло свега око милијарду динара.

И док се пре двадесетак година нико није озбиљно бавио анализом пароле Ненада Чанка (ЛСВ) да „Београд систематски пљачка Војводину“, баш зато што је било јасно да је лансирана у предизборне сврхе, ни са Пастором нико од његових партнера из Коалиције „За европску Војводину“ не жели да се упушта у полемике.

Једино је недавно председник војвођанске владе Бојан Пајтић кратко рекао да је изјава Пастора прејака „јер се не ради о банкроту“. Из редова републичке власти потврђено је да темпо трансмисије средстава у покрајинску касу јесте успорен, али да треба имати на уму контекст глобалне економске кризе, која се, неминовно, мора одразити и на нашу земљу.

ПЛАТА И СЕЗОНЦИ

У ПОКРАЈИНСКОЈ администрацији потврђују да је последњих година просечна плата у

Војводини „за нијансу мања него на нивоу државе“. - Мислим, ипак, да статистика не пружа комплетну слику, јер се подаци које износи базирају првенствено на привреди. Наш највећи адут је пољопривреда, а током сезонских радова неколико хиљада радника са југа Србије долази овамо да ради за дневницу од 20 до 25 евра.

Из Војводине је одмах извучен статистички податак да је просечан лични доходак у покрајини мањи него у Београду и у још неким деловима Србије, као што је Крагујевац. Најмању просечну плату у Србији прима војвођанска општина Пландиште и она износи 18.658 динара, што је за пуних 20.000 динара мање од просечног личног дохотка у Србији.

Да ли су ови подаци заиста веродостојан показатељ да Војводина полако али сигурно губи примат најразвијенијег дела Србије? Може ли војвођанску привреду срушити тих девет милијарди динара које успорено цуре од Београда до Новог Сада?

Покрајински секретар за рад и запошљавање Мирослав Васин каже да је чаша за оптимисте увек полупуна, а за песимисте - полупразна.

- Општа ситуација јесте тешка по целу српску привреду, али није баш да немамо разлога за оптимизам, а јасно је да је Војводина и даље економска локомотива ове земље - каже Васин за „Новости“. - Од свих страних инвестиција пристиглих у Србију, 45 одсто, дакле скоро свака друга, уложена је у Војводину. Зар то није податак који охрабрује?

Васин истиче да је ситуација у Војводини сигурно много боља него што то „појединци у овом тренутку покушавају да прикажу“.

- За разлику од осталих делова Србије ми успевамо да стопу незапослености држимо на позитивној нули - наглашава Васин. - У претходне три-четири године, подстичући улагања у мала предузећа, затим средствима из покрајинског фонда за капитална улагања и индиректно, средствима из Националне службе за запошљавање, отворено је преко 35.000 радних места. Покрајинска власт је, како истичу њени челници, дала себи задатак да у овим кризним временима, колико год да је то могуће, обузда пораст незапослености. Неколико последњих година, статистички прорачуни показују да у Војводини број незапослених стоји на бројци од 203.000 људи, односно 20 одсто укупног становништва покрајине.

Из свега наведеног намеће се закључак да је Војводина, без обзира на све економске недаће, и даље српска локомотива, истина нешто успоренија него ранијих година. Али локомотива је локомотива, макар „јурила“ и 50 на сат.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:343681-Zaduzili-nas-45-plata>

Задужили нас 45 плата

С. МОРАВЧЕВИЋ

Сваки запослени у Србији дугује око 18.200 евра на основу обавеза државе и привреде. Камате - 1,45 одсто код ММФ, до 6,5 одсто код комерцијалних банака

ИАКО, према статистичким подацима, још нисмо доспели у категорију презадужених земаља, укупне обавезе привреде и државе у земљи и иностранству премашиле су 33 милијарде евра. То значи да сваки запослени, мимо својих личних кредита, дугује око 18.200 евра или више од 45 просечних плата. У зависности од кредитора камате на зајмове које је узела држава крећу се од 1,45 одсто код ММФ до 6,5 одсто код комерцијалних банака.

На крају јуна ове године, према подацима Народне банке Србије спољни дуг земље износио је 22,7 милијарди евра и при томе јавни сектор је повећао обавезе за 277,1 милиона евра. Само држава је дужна 8,4 милијарди евра. Јавни дуг у првој половини ове године нарастао је на 13,3 милијарде евра и од јануара је повећан за 1,1 милијарду евра. Што се тиче продатих трезорских записа, обавезе су повећане за 54,3 милијарде динара и износиле су 304,9 милијарди динара. - Србија се задужује код Међународне банке за обнову и развој, Европске банке за обнову и развој и Европске инвестиционе банке према општим условима о одобравању средстава тих међународних финансијских институција који важе у моменту закључивања кредита - кажу у Народној банци Србије.

У 2011. години просечна каматна стопа (укључујући маржу) на средства коришћена код Међународне банке за обнову и развој износи 1,70 одсто, док је код Европске банке за обнову и развој 2,35 одсто.

ЗАПИСИ

У ОВОЈ години су планиране емисије државних записа у износу од око 280 милијарди динара, од тога ће се око 235 милијарди динара искористити за рефинансирање раније емитованих записа и око 45 одсто за финансирање дефицита. Ипак, овај план је пробијен још у јуну.

Емисија еврообвезница требало би да крене у октобру у износу око 500 милиона евра, што би било довољно да се покрију све потребе буџета.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:343723-Gradjevinari-Dug-vodi-do-otkaza>

Грађевинари: Дуг води до отказа

Б. СТЈЕЉА |

Синдикалци упозоравају на тежак положај већине грађевинарства у Србији. Плате се крећу у просеку око 30.000 динара. Наплата посла од наручилаца касни и по годину дана

ГРАЂЕВИНАРСТВО у Србији никада није било у тежој и неизвеснијој ситуацији - упозоравају у Асоцијацији слободних и независних синдиката, и прогнозирају да би, "ако се држава не дозволе памети", у најскорије време ова индустрија могла бити десеткована. По најгорем сценарију би чак 100.000 грађевинских радника могло да остане без икаквог посла!

- У грађевинској индустрији Србије тренутно је запослено око 120.000 радника, али "на црно" ради још најмање њих 30.000. И мало је коме добро - прича Милинко Поповић, председник Гранског синдиката грађевинарства АСНС. - Већина их живи од неадекватних зарада, а није ни мали број оних који плате примају са више месеци закашњења. Ситуација је још гора на југу земље. Тако, на пример, просечан грађевинац у Лесковцу не заради ни 30.000 динара месечно. Једини који могу да живе од своје плате су "цементаша" са зарадом од око 50.000 динара. Већина ових радника се не би пожалила на тешке услове рада, већ на најаве да би у наредном периоду могли да остану без икаквих примања. А за све мање зараде криве "зачарни круг дужника".

- Постоји реална опасност да се заустави ланац производње, јер је дошло време када нико никоме ништа не плаћа - наводи Поповић. - Грађевинске фирме морају да набаве репроматеријал, док држава, као инвеститор, своје обавезе према извођачима плаћа са

закашњењем од три месеца до годину дана. При томе од предузећа захтева уплаћивање ПДВ сваког месеца.

Осим дугова, грађевинарство је погођено и радом "на црно".

- Тај рад се плаћа од десет до 12 евра дневно - каже Поповић. - А радници су без икакве заштите.

НЕСТАЈЕ ФИРМА ДНЕВНО

ГРАЂЕВИНАРИ страхују шта ће бити крајем ове и почетком следеће године. Ради се још само на пројектима које финансирају држава и локалне самоуправе - оцењује Горан Родић, секретар Одбора за грађевинарство у ПКС. - Сваког дана у Србији нестане по нека грађевинска фирма.

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/275076/Dacic-Istrazicemo-sve-sporne-privatizacije>

ПРОДАЈА ПРЕДУЗЕЋА ПОД ЛУПОМ ПОЛИЦИЈЕ

Дачић: Истражићемо све спорне приватизације

Танјуг

Заменик премијера и министар унутрашњих послова Ивица Дачић је поновио да ће надлежни државни органи испитати све спорне приватизације.

"Полиција ће, заједно с Тужилаштвом, истражити све спорне случајеве приватизације, а списак је веома дуг", додао је он у интервјуу новосадском "Дневнику".

Дачић сматра да је велики број лоших приватизација последица неолибералног концепта, који је завладао после 2000. године као реакција на друштвену својину доминантну у социјалистичком периоду.

"Тада је као идеал истицано да све мора бити у приватним рукама, да се све мора приватизовати и то по било којој цени. Сада смо сведоци да је Агенција за приватизацију поништила скоро 40 одсто тих уговора, а они који су се залагали за брзу приватизацију траже да се та предузећа врате у државну својину", закључио је Дачић.

Просечна зарада у финансијском сектору 80.579. динара

Тањуг

Највећа нето зарада у прошлој години регистрована је у финансијском посредовању и то чак 80.579 динара, а најнижа је била у производњи радио, ТВ и комуникационе опреме - 14.878 динара.

Посматрано на нивоу делатности, распон између највише и најниже просечно исплаћене нето зараде у Србији у прошлој години и износио је 5,4 према један, наведено је у Извештају Министарства финансија о развоју Србије 2010.

У извештају стоји да по висини одмах испод зарада у финансијском посредовању следе зараде исплаћене запосленима у вађењу сирове нафте и гаса - 76.286 динара, производњи дуванских производа - 72.524 динара, организацијама на бази учлањења - 70.536 динара, ваздушном саобраћају - 67.916 динара.

Међу најнижим исплаћеним биле су и зараде у производњи одевних предмета и крзна - 15.502 динара, преради и производњи од дрвета и плуте - 15.563 динара, хотелима и ресторанима - 18.910 динара, производњи намештаја и сличних производа - 18.955 динара.

Просечна нето зарада у 2010. износила је 331 евро, наведено је у извештају. У односу на земље у окружењу у 2010. зараде у Србији су веће у односу на Албанију и Бугарску, приближно су на нивоу Македоније и Румуније, а ниже су од зарада у Словенији, Чешкој, Пољској, Словачкој, Хрватској, Мадјарској, Босни

ИСТРАЖИВАЊЕ

Месец рада за 63 килограма меса

Док је нама потребно готово пола месеца да зарадимо за веш машину, Немац то успе за 32 часа

Колико тешко, у просеку, живимо ништа тако добро не показује као шетња међу рафовима у супермаркету. Нема артикла који у последњих 12 месеци није добио нову и то вишу цену, па за просечну плату, која према подацима Министарства пољопривреде и трговине износи 39.322 динара, све мање ствари може да се купи.

„Политикино” истраживање показује да, узимајући у обзир статистику и просечне цене у трговинама, просечан Србин месец дана ради само за 63 килограма јунећег бута. Или за свега 40 килограма чајне кобасице. Коверта тешка једва око 390 евра „тежи” колико и 43 килограма кафе или 40 килограма млечне чоколаде. А у глави би се завртело сваком раднику када би знао да његов месечни рад вреди колико и два литра луксузног увозног коњака.

Ситуација је утолико лошија што многи у Србији зарађују знатно мање од републичког просека. Али, статистика је неумољива – једни једу месо, а други купус. У просеку сви у тањиру имамо сарму. То, заправо, и не би било тако лоше, јер и сармом би многи били задовољни, али и „златни” просек од 390 евра за већину је недостижан.

Није, међутим, све у жељи да се фрижидер напуни храном, мада је и то за многе немогуће. Ко би да купи фрижидер, морао би за овај најмањи и најјевтинији уређај да издвоји трећину зараде. За телевизор (и то онај обичан, а не „танак”) просечан Србин ради више од шест дана, за машину за прање веша 14 дана, а за нову „шкоду фабију” две године, четири месеца и 13 дана, показују подаци Министарства пољопривреде и трговине. И то, наравно, под условом да се ни један једини динар од плате не потроши ни за шта друго.

Колико вреди плата

855 хлебова

437 литара млека

655 килограма брашна

271 литар уља

357 килограма шећера

63 килограма јунећег бута

393 конзерве туњевине

561 лименку пива

13 килограма говећег пршута

40 килограма чајне кобасице

390 килограма јабука

2 боце квалитетног
увозног коњака

Са друге стране, Институт немачке привреде у Келну саопштио је да Немац једноставни телевизор у боји заради за свега дан и по рада. Подсећања ради, нама је потребно шест. Док ми пола месеца диринчимо за веш машину, Немац је заради за нешто више од дан – за само 32 часа! За једну боцу свог националног пића, пива, Немац ради три минута, а ми петнаестак. И то уколико бирамо опцију у флаши. За лименку ћемо морати да дорадимо барем још пет минута.

– Додајмо ту и да нам је за стан потребно 40 година. То је тек поражавајући податак. А највећи проблем је то што је дошло до потпуног губљења наде. Нада је враћена 2000. године, а сада смо опет на старом и осећамо се као подстанари у сопственој кући. Један од разлога за то је и ова поразна статистика. Уместо узлазне линије и зарада које би нам обезбедиле надоградњу, попут одласка у ресторан, биоскоп или на летовање, грађани Србије се боре само за голи опстанак – каже Ранка Савић, председница Асоцијације слободних и независних синдиката, указујући на то да је реалан живот још тежи од статистике.

– Више од 600.000 људи у Србији нередовно прима зараде. Они су далеко од просека и о куповини беле технике не могу ни да размишљају. Због тога је крајње време да се у нашој земљи са високих политичких тема, које грађане заправо више уопште и не занимају, пређе на реалан живот и решавање животних проблема. То више није ни захтев, него вапај радника у Србији – истиче Савићева.

Таква статистика се, наравно, односи на оне срећнике који не отплаћују кредит, нису подстанари или немају друге велике месечне издатке. Они други, који су задужени и немају свој кров над главом, сваки месец преживе уз само њима знане финансијске вратоломије. Задуживање је најчешће и једини начин да се „закрпи” разлика између плате, корпе и да се

прегура до првог у месецу. Трошкови су срезани колико је то било могуће. Трговци нове промене у навикама потрошача као да не увиђају. Због тога је за многе једино решење исписивање чекова као пре петнаестак година, али све је мање и оних који могу да их добију од банке.

А на питање када би купцима у Србија могло да сване, нико се не усуђује да одговори. Ипак, у потрошачким организацијама објашњавају који су минимални услови за бољитак.

– Просечна плата је мања од 40.000 динара, а корпа вреди више од 55.000 динара. Када зарада буде била довољна за ову животну статистику, али и за трошкове образовања и за културу, тада ћемо моћи да кажемо да је из угла просечног грађанина криза прошла и да долазе светлији дани за купце – каже Горан Паповић, председник Националне организације потрошача Србије.

То што статистика не евидентира драстично увећање малопродајних цена, које су у протекле две, три године срозале стандард, њега не чуди.

– Према нашим подацима, малопродајне цене су, у просеку, барем 60 одсто веће него пре кризе. А званична статистика то не увиђа, јер прати цене преко 500 артикала, чак и гума и ексера, па мировање цена непрехрамбених производа умањује поскупљења хране. Уколико бисмо поредили цене двадесетак основних намирница, које сви морамо да купујемо, резултати би били поражавајући, јер је само последњи талас поскупљења довео до увећања њихових цена за више од 25 одсто – закључује Паповић.

Далеко иза комшија

Док се у просечну српску коверту слије око 39.000 динара месечно, у Хрватској је јунска плата износила 5.498 куна, односно око 735 евра, што је у односу на мај увећање од 1,34 процената, показују подаци хрватског Државног завода за статистику.

Према истим подацима, просечна бруто зарада у Хрватској износила је 1.057 евра. Нето плата Словенаца приближила се цифри од 1.000 евра, док је просечна зарада у Црној Гори у јулу износила 476 евра, што је како су навели у Заводу за статистику Монстат, повећање од 2,1 одсто у поређењу са претходним месецом.

Стефан Деспотовић

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Bolje-oglobiti-nego-se-suditi.sr.html>

Боље оглобити него се судити

Привредници би радије држави да зарачунају затезну камату за неблагоприятно плаћање рачуна него да чиновнике кривично гоне

Да ли приватни сектор треба да тужи државу због неплаћања преузетих обавеза које, незванично, достижу чак милијарду евра? Може ли због кашњења у плаћању држава и кривично да одговара онако како то предлажу у организацији Транспарентност Србија?

Према њиховим наводима дуговања државе према приватном сектору незаконита су и ту има посла и за јавног тужиоца. Буџетски посленици, по њима, нису поштовали закон, јер да јесу не

би били у ситуацији да не могу да исплате обавезе преузете по основу јавних набавки. Јер буџетски новац мора бити, кажу, расположив у време када се набавка реализује.

За Милана Ковачевића, консултанта за страна улагања, кривично гоњење државе и њених службеника је беспредметан посао и пуко замајавање.

– Шта ме, као грађанина или привредника, брига што ће неко због неплаћања кривично да одговара и каква је корист од тога? Шта путаре, који раде за државу, брига за нечију одговорност? Њима треба држава на време да плати своју наруџбу или обављени посао. У случају да држава плати казну тај новац поново иде у буџет, ако неко треба због тога да иде у затвор, то значи да су нам потребни нови затвори, што је поново терет пореских обвезника. Да не говорим о томе да држава никада није одговарала и да ће јавни тужилац или правобранилац увек стати на њену страну. Суштина је да држава не плаћа уредно своје обавезе зато што јој се исплати да то не чини. За њу нема никакве финансијске штете за нечињење – каже Ковачевић.

Наш саговорник сматра да би се држава брзо променила када би важила иста правила као и за грађане кад не плате на време своје обавезе. Другим речима, када би плаћала затезну камату онако како је плаћају грађани, редовност плаћања државних обавеза брзо би се поправила. Додатно, и када би предузећа имала право на накнаду штете коју им је држава неплаћањем направила.

– Приватни сектор не тужи државу, јер се боји да ће им послати инспекцију. Проблем су и судови, дуг процес, али и неизвесност како ће они пресудити, односно несигурност да ли ће, упркос свим аргументима, пресудити у корист државе – каже Ковачевић.

По његовом мишљењу, није реално очекивање да ће буџет бити ликвидан у сваком моменту спровођења јавне набавке.

Министар економије Небојша Ђирић је најавио да би Влада Србије у септембру требало да објави тачан износ дуговања државе према приватном сектору и да усвоји уредбу којом би се ограничили рокови плаћања што би допринело смањењу великвидности.

Ковачевић сматра да једна уредба не може да одреди универзалне рокове плаћања, јер се они разлику зависно од рокова извршења.

– Какав јавни тужилац. То је чисто замајавање, а привреда од тога никакве користи не би имала – каже Ђорђо Антељ, власник грађевинске фирме „Гемакс”, на констатацију да су дуговања државе према приватном сектору незаконита.

Спас за привреду, према његовом мишљењу, била би мултилатерална компензација, то јест пребијање дугова.

– Држава је блокирала рачуне око 64.000 предузећа и многе мале фирме су побегле у сиву зону. Држава би могла да узме краткорочни кредит за измирење својих обавеза и врло брзо би повратила тај новац од наплате ПДВ-а и других дажбина. На овај начин буџет би почео да се пуни, а привреда би могла да настави да ради – каже Антељ.

На наплату послова од државе чека се од три до пет месеци, а његова фирма, како наводи, на наплату посла од општине Сурчин чека девет месеци.

Упитан да ли је размишљао да тужи државу и да ли зна да ли је неки привредник то учинио, он одговара:

– То се нико не усуђује да уради. Како да тужите некога ко вам даје посао?

Наш саговорник указује да нису све државне фирме исте. Грађевинска дирекција Београда је, на пример, врло коректна и професионална. Она поштује све договорене рокове исплате, истиче наш саговорник.

– Дуг државе према „Гемаксу” није велики и износи око милион евра. Неправедно би било рећи да држава само дугује. Свако сваком дугује и неликвидност је огромна. За грађевинце конкретно спас био би плаћање ПДВ-а по реализацији посла – истиче Антељ.

Он предлаже да се рокови плаћања ограниче на максимално 30 дана. У супротном предузећа ће западати у све дубљу кризу. Ако се нешто не промени, каже он, ускоро ће морати да отпусти око 500 радника од 900 колико тренутно запошљава.

Кредит за порез

Држава је себи скројила правила која не важе за остатак друштва, а поготово привреду, каже за наш лист један од власника фирме која ради за велика јавна предузећа, али не би да му се спомиње име. За сваки рачун који као фирма упути инвеститору за плаћање он мора до десетог у месецу да плати ПДВ од 18 одсто. Често се, каже, дешава да узима зајам за плаћање пореза, а на исплату чека месецима. И сада, без посебних промена у прописима, постоји могућност да привредник тужи државу за затезну камату због неблаговременог плаћања рачуна, али то нико не чини, јер су то скупа и дуготрајна спорења од којих нико не би имао вајде.

Ј. Рабреновић –М. Авакумовић

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Bugari-opet-preuzimaju-Srpsku-fabriku-Stakla.sr.html>

Бугари опет преузимају Српску фабрику Стакла

Влада Србије дала сагласност на инвестиције од 22.000.000 евра, које би бугарски конзорцијум требало да уложи у осавремењивање ове фабрике

Параћин – Влада Србије донела је одлуку да Српску фабрику стакла у Параћину може да преузме бугарски конзорцијум, чији је члан и „Рубин” из Плевена, који је био већински власник ове фирме до пре две године, када ју је преузео „Србијас”. Влада је дала сагласност и на инвестиције од 22.000.000 евра, које би Бугари требало да уложе у осавремењивање Стакларе. Они би требало да плате и дуг за гас да би могли да постану већински акционари. У току је израда такозваног термин-плана активности, који би прецизирао датуме и динамику улагања.

– Висина инвестиција одређена је на основу захтева и потреба наше фабрике, али преговори још увек нису завршени. Најважније је да је влада Србије направила историјску одлуку јер је дала сагласност на инвестиције. Реч је о државном бугарском капиталу, који би омогућио да Стаклара постане стабилна фабрика са врхунском опремом, која би задовољавала потребе Србије, али и читавог региона у стакленим производима. Поготову што смо једини произвођачи чаша у региону, каже за „Политику” Небојша Богдановић, генерални директор Стакларе.

Он додаје да ова инвестиција, која би се реализовала у две фазе, тако што би у почетку било уложено 17,5 милиона евра, а касније и остатак, треба да омогући израду производа, пре свега,

за индустрију пива и вина. Захваљујући новим машинама, Стаклара би могла да производи боце, лакше за око 10 до 15 одсто од садашњих, што не би ишло на уштрб квалитета.

– Зидови тих боца били би подједнаке дебљине, док су садашње боце на појединим местима дебеле три, а на другим пет милиметара. Такве боце раде се специјалним алатима. Циљ ових инвестиција и јесте да наша фабрика по опреми не заостаје иза осталих светских фабрика, каже Богдановић.

Према његовим речима, влада је одобрила и социјални програм према коме 800 радника може да напусти фабрику на добровољној бази и да добије 300 евра по години радног стажа. И он би се реализовао у етапама, а Богдановић тврди да већ 400, од 1.660 радника, очекује да узме социјални програм. Једини проблем може да настане ако стручни радници желе да напусте фабрику, али се директор нада да ће менаџмент наћи начин да их задржи.

Влада је донела и закључак који општини Параћин омогућује да на име отписивања дуга за локалне приходе од 230.000.000 динара од Стакларе добије фудбалски терен „Борац”. Влада је предложила и да јој се отпише дуг на име републичких прихода од 140.000.000 динара, али општина то не жели, већ хоће да се трампи за имовину која није у функцији производње.

– Није спорно да хоћемо да помогнемо Стаклари, али већ смо јој 2006. године отписали дуг од око милион евра. Ако ова фабрика поново припадне Бугарима, зашто бисмо се одрекли нечега што би могло да користи Параћинцима, а што би купац вероватно продао, па никада више не би било доступно нашим грађанима – оцењује за „Политику” Саша Пауновић, председник општине Параћин.

Он каже да би општина била задовољна да на име отписивања дуга добије бившу фискултурну салу Стакларе, иако је њена вредност три пута мања од износа дуга.

3. Глигоријевић

Милан Бојовић, директор ПUTEВА а.д. Ужице, о најави државе да штеди на пројектима инфраструктуре

Надамо се да неће бити заустављени велики пројекти

Ужице - Намера Владе Србије да, због дефицита у буџету и након договора са представницима ММФ, оствари уштеде од око шест милијарди динара, тако што ће смањити инвестиције за капиталне инфраструктурне пројекте, многе грађевинске фирме могле би да доведе у незавидан положај, а део радника могао би да остане без посла.

Кабинету Мирка Цветковића замера се што се није ухватио у коштац са јавном потрошњом и у тој области, а не у инвестирању у капиталне пројекте, испословао уштеде. Међутим, на помолу су избори, па је то и главни разлог што се српска влада одрекла штедње у јавној потрошњи. С једне стране, тај кабинет, промовише мере за подстицај грађевинске индустрије у време финансијске и економске кризе, а с друге стране тај сектор, препун проблема, кочи тиме што уштедама намерава да заустави поједине инфраструктурне пројекте. Таквом врстом „уштеде“ биће посебно угрожене локалне самоуправе, јер су започети и планирани капитални пројекти веома важни за њихов развој.

Списак пројеката који ће сачекати боља времена, биће познат након усвајања ребаланса републичког буџета за ову годину. До тада ће се представници градова и општина, страначки блиски кабинету, потрудити да испослују да се пројекти које су обећали својим бирачима, не нађу на том списку.

Милан Бојовић, директор ПUTEВА а.д. Ужице, каже да се нада да због најављених уштеда неће бити заустављени велики пројекти, на којима је та фирма ангажована.

- Надам се да неће бити уштеда на пројектима попут Коридора 10 и Коридора 11, али и осталим путним правцима. С друге стране, наша фирма је ангажована и на девет пројеката на локалном нивоу, који се финансирају делом из НИП, а делом из буџета тих локалних самоуправа, па се такође надамо да ни они неће бити заустављени“, казао је за Данас директор ужичких ПUTEВА.

- Вероватно ће бити стопирани пројекти за које су тек расписани тендери или је у току поступак за расписивање тендера за нове пројекте. То ће свакако смањити обим нашег ангажовања на

локалним нивоу, што ће изазвати отпуштање радника, првенствено оних који су ангажовани на неколико месеци“, додао је наш саговорник, а потом истакао да држава, за разлику од локалних самоуправа, на време сервисира своје обавезе за обављене радове.

- Последње две-три године, након што је држава исплатила заостала дуговања из времена претходне власти, радови за пројекте који се финансирају из НИП плаћају се по уговореној динамици. Међутим, локалне самоуправе углавном не поштују рокове за плаћање својих обавеза. То је вероватно последица смањених републичких трансфера градовима и општинама и лошег пуњења локалних буџета. Поред ангажовања на територији девет локалних самоуправа у Србији, ангажовани смо и у пет локалних самоуправа у Црној Гори и свуда је исти проблем“, каже Бојовић и закључује да ће „бити проблема и у проценама који ће пројекти бити настављени, а који ће бити заустављени“.

http://www.danas.rs/danasrs/ekonomija/dug_penzijskom_fondu_230_milijardi_dinara.4.html?news_id=222805

Држава ове године из буџета није дала ни динар за повезивање стажа

Дуг пензијском фонду 230 милијарди динара

АУТОР: ЉИЉАНА БУКВИЋ

Београд - Држава у име дуга за пензијско-инвалидско осигурање дугује ПИО фонду око 230 милијарди динара, а из овогодишњег буџета за обећано повезивање стажа није издвојила ни динар. На основу Закључка о повезивању стажа осигурања, који је Влада донела још фебруара прошле године, повезан је стаж за око 100.000 радника, али из буџета за ову годину, кажу за Данас у Самосталном синдикату, није било повезивања стажа уплатом неизмирених обавеза по основу доприноса за ПИО.

Влада је крајем априла, потписавши тада Протокол о сарадњи са послодавцима и синдикатима обећала да ће обезбедити средства за повезивање стажа радницима који раде у предузећима која су у већинском власништву државе или су у процесу приватизације и то у периоду од 1. јануара 2004. до 31. децембра 2010. Од тада једном месечно СЕС има обавезу да „надгледа“ шта се дешава са обећањима све три стране.

На списку Владе за повезивање стажа за ову годину је 18 предузећа, са око 3.500 запослених, за које би држава требало да издвоји 457,7 милиона динара. Са 720 запослених Фабрика омотног папира и амбалаже из Владичиног Хана је предузеће за које влада ове године треба да издвоји највише новца, негде око 139 милиона динара. Осим њих Влада је ове године планирала да измири обавезе ПИО и за раднике Лоле из Београда, Напретка из Пожеге, Застава ковачнице из Крагујевца, као и Митекса из Бачке Тополе, Трајал трговине из Крушевца, Војводине из Сомбора. На списку је и фабрика намештаја Шипад из Србобрана, Бетоњерка и Ханпласт из Владичиног Хана, Гучево из Београда, Кавим Рашка, Гуминс из Новог Сада, Змај из Смедерева, Слога из Ваљева и Слога из Нове Вароши.

Потпредседник Уније послодаваца Србије и члан УО ПИО фонда Драгољуб Рајић каже за Данас да су владе већ четири пута у последњих 11 година доносиле одлуку о повезивању стажа.

- Та одлука се односи на јавна предузећа и она која су у већинском државном власништву, а те одлуке су биле тема на СЕС-у још пре две године. Донекле је то и безобразлук према приватном сектору који, испоставља се, плаћа највећи део. Предузеће попут ГСП дугује око 1,2 милијарде динар, а где су сви остали - каже Рајић. Не постоје тачни подаци колико људи чека на повезивање стажа, што у приватном што у државном сектору, али се помиње цифра од око 300.000 људи.

- Израчунајте колико је оних са неуплаћеним стажом, кад знамо да је у последње три године угашено око 110.000 предузећа у Србији, у којима просечно има четири или пет запослених. Тешко је повезати стаж и држава само прича о томе, уместо да нађе боље решење, на пример, промени порески систем, направи квалитетну пореску реформи - напомиње Рајић. Он тврди да се ПИО фонду за неуплаћен стаж дугује око 230 милијарди динара, а проблем је, напомиње, што ПИО више не може да контролише колико се и шта уплаћује јер по новом закону то више није могуће.

ВЕСТИ ОНЛАИН

<http://www.vesti-online.com/Vesti/Tema-dana/162203/Drugi-talas-krize-1-Srbija--rekorder-u-otkazima->

Други талас кризе (1): Србија - рекордер у отказима

Други талас економске кризе који се увелико најављује први ће у Србији осетити радници. Синдикати већ сада упозоравају да на јесен стижу откази и да је време да држава почне да реагује.

Од јесени би према најоптимистичнијим прогнозама без посла могло остати најмање 40.000 људи. Међутим, Ранка Савић из Асоцијације слободних и независних синдиката процењује да ће до Нове године без радног места остати 150.000 до чак 200.000 људи!

Прогнозе делују застрашујуће јер без посла је већ званично 749.000, а незванично - милион људи.

Док се српска привреда годинама урушава, истовремено у јавном сектору број запослених расте, а с одмрзавањем плата и оснивањем нових јавних предузећа, државних агенција и управа повећавани су и трошкови државног апарата. Само за накнаде чланова управних одбора око 700 јавних предузећа плус 200 других државних органа месечно из буџета нестане 2,5 милиона евра, што је око 10.000 радничких плата у привреди, које у просеку износе око 25.600 динара.

За разлику од радника у привреди, на државним јаслама чланови УО, којих у просеку има седам, за неретко мање од сат времена већања зараде око 40.000 динара (око 400 евра).

Синдикати упозоравају да ће политиком "два лица Србије" наша земља већ на јесен доживети тотални колапс. У Уједињеном гранском синдикату Независност сматрају да упркос бројним анализама и најавама још не може да се процени у ком сектору ће се финансијска криза највише осетити. За сада синдикалци сумњају да је Влада спремна да се суочи с могућим економским проблемима.

- Пре три године политичари су рекли да је криза наша шанса, да ћемо успети да будемо још јачи и још бољи. Не верујем да ће опет неки политичар да каже да је криза наша шанса, па да опет отпусти 250.000 људи - каже Драган Зарубица из Савеза самосталних синдиката Србије.

Да није реч о песимизму синдикалаца, може се наслутити и из званичне статистике. Од почетка године, када су на снагу ступиле нове одредбе Закона о стечају - по којима се аутоматски блокирају сва предузећа која не измирују своје обавезе две године - Народна банка објављује спискове пропалих правних лица. У јануару је катанац на врата ставило 5.513 предузећа.

Што се тиче плата, ново смањивање зарада био би само наставак негативног тренда. У време пред прву кризу, у јуну 2008. године, просечна плата у Србији износила је 32.000 динара, што је тада било 400 евра. Данас је просечна плата око 380 евра, али чињеница је да је веома опала куповна моћ, па тако за ту плату не можемо да купимо ни две трећине онога што смо могли пре три године.

Генерално, стање у српској економији је такво да, и поред значајно мањег спољног дуга и дефицита буџета, Србија не би могла да преживи кризу коју данас осећају бројне земље региона. Јер, једино у Србији само 30 одсто укупног бруто друштвеног производа прави приватни сектор. Остатак БДП ствара држава. Зато је у Србији толико и важно шта она ради. Скоро сваки трећи становник директно зависи од исплата из државне касе.

Из ње се обезбеђују примања за више од 1,6 милиона пензионера, око 250.000 корисника разних видова социјалне помоћи и 500.000 плата за оне који раде у јавним институцијама.

Само за плате у јавном сектору и дотације пензија из републичког буџета оде 70 одсто укупних прихода државе.

У Србији тренутно, према подацима Савеза самосталних синдиката Србије, штрајкује или протестује неколико хиљада људи, који раде или су бивши радници укупно 10 предузећа. У штрајку су Аутобуска станица Лесковац, Глутин, Златар - рехабилитациони центар, Центар за стрна жита из Крагујевца, Митрос... Због неисплаћених зарада не раде ни у предузећима ЈКП Крушевац и Металка мајур из Јагодине, у Луци Нови Сад, од јуна 500 радника Јумка из Врања, а још од априла и запослени Плиме М из Крушевца.

У Србији су најмање плате у целом региону, а највећа незапосленост. Динар је за непуне три године доживео највећи пад вредности у односу на евро од свих европских валута - на пример, пет пута више него албанска валута лек, односно скоро седам пута више него турска лира. Чак и по броју аутомобила на 1.000 становника - по подацима пре економске кризе - Србија је на самом европском дну. Србија је држава с највише пензионера у односу на број становника, земља с најстаријом структуром становништва у Европи и међу најстаријим на свету.

Домаћице и педикири

Од 749.000 незапослених, колико се тренутно налази на бироу за запошљавање, у првој половини године више од 10.000 је било спремно да се укључи у програме преквалификације, што је двоструко више од могућности обуке коју може да пружи НСЗ.

- Око 50 одсто оних који желе преквалификацију заинтересовано је за канцеларијске послове секретара, пословних асистената, администратора, књиговође, рачуновође, али је велико занимање и за послове социјалне заштите, попут геронто домаћица и неговатељица, као и за услуге и курсеве за педикира, маникира, козметичара, фризера - изјавила је Весна Фабиан из Националне службе за запошљавање.

Колико је пропало фирми у 2011.

- јануар 5.513 предузећа
- фебруар 508 предузећа
- март 618 предузећа
- април 457 предузећа
- мај 464 предузећа
- јун 478 предузећа
- јул 467 предузећа

Врањски путари активирали Асфалтну базу

После вишемесечног застоја прорадила је Асфалтна база Предузећа за путеве из Врања, из састава Нибенс групе чији су радници последњу плату примили за фебруар ове године.

Драган Димитријевић, један од челника Самосталног синдиката је каза да је пред запосленима Нибенс групе скоро непремостиво бреме проблема, али да врањски путари предузимају све како би спасили фирму, себе и своје породице.

„Пронашли смо нешто битумена, скрпили мало пара и активирали Асфалтну базу како би смо наредних дана поставили други слој асфалта на деоници пута Врање-Трговиште и закрпили неколико километара градских улица у Врању“, казао је Димитријевић.

Димитријевић је истакао да је у врањском Предузећу за путеве "право опсадно стање" и да се ових дана предузимају све потребне мере за реорганизацију и реструктурирање како ова, годинама узорна и профитабилна фирма са преко 400 радника не би отишла у стечај.

„Не седимо скрштених руку и не чекамо милостињу од државе. Надлежном Привредном суду смо поднели захтев за реорганизацију јер садашње стање за нас и наше породице значи ход по танкој жици“, казао је синдикални функционер.

Димитријевић је објаснио да је намера врањских путара да уз помоћ државе, банке као највећи повериоци њихов дуг претворе у капитал, што може да буде атрактивно за неког од стратешких партнера којих сигурно има у овој групацији.

„Наша намера није да се окачимо држави о врат. Ми само тражимо да нам држава припомогне у домену њених функција“, закључио је Димитријевић.

Путарска предузећа Нибенс групе дугују банакама око 130 милиона евра, а укупно дугују око 170 милиона евра.

Самостални синдикат путара Србије и путари Нибенса траже исплату свих заосталих зарада, као и утврђивање одговорности надлежних органа и појединаца који су дозволили Нибенс групи да се презадужи и остави раднике на "цедилу".

Власник Нибенс групе Мило Дјурашковић и седам руководилаца у путарским предузећима из Нибенс групе, ухапшени су пре три месеца под сумњом да су од 2007. до 2010. извлачили новац из крушевачке фабрике мазива ФАМ преко других фирми које су у Дјурашковићевом власништву.

Штета нанета ФАМ - у процењена је на више од 32 милиона евра. (Ецоному.рс, Тањуг 3. септембар 2011.)

http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yyyy=2011&mm=09&dd=03&nav_id=539351

Држава за стаж дугује 2,3 млрд. ЕУР

ИЗВОР: ДАНАС

Београд -- Држава у име дуга за пензијско-инвалидско осигурање дугује ПИО фонду око 230 милијарди динара, али ове године за повезивање стажа није издвојила ни динар.

На основу Закључка о повезивању стажа осигурања, који је Влада донела још фебруара прошле године, повезан је стаж за око 100.000 радника.

Из буџета за ову годину, кажу у Самосталном синдикату, није било повезивања стажа уплатом неизмирених обавеза по основу доприноса за ПИО.

Влада је крајем априла, потписавши тада Протокол о сарадњи са послодавцима и синдикатима обећала да ће обезбедити средства за повезивање стажа радницима који раде у предузећима која су у већинском власништву државе или су у процесу приватизације и то у периоду од 1. јануара 2004. до 31. децембра 2010. Од тада једном месечно СЕС има обавезу да „надгледа“ шта се дешава са обећањима све три стране.

На списку Владе за повезивање стажа за ову годину је 18 предузећа, са око 3.500 запослених, за које би држава требало да издвоји 457,7 милиона динара. Са 720 запослених Фабрика омотног папира и

Потпредседник Уније послодаваца Србије и члан УО ПИО фонда Драгољуб Рајић каже да су **влада већ четири пута у последњих 11 година доносиле одлуку о повезивању стажа.**

*"Та одлука се односи на јавна предузећа и она која су у већинском државном власништву, а те одлуке су биле тема на СЕС-у још пре две године. Донекле је то и безобразлук према приватном сектору који, испоставља се, плаћа највећи део. **Предузеће попут ГСП дугује око 1,2 милијарде динара, а где су сви остали**"*, каже Рајић.

амбалаже из Владичиног Хана је предузеће за које влада ове године треба да издвоји највише новца, негде око 139 милиона динара.

Не постоје тачни подаци колико људи чека на повезивање стажа, што у приватном што у државном сектору, али се помиње цифра од око 300.000 људи.

*"Израчунајте колико је оних са неуплаћеним стажом, кад знамо да је **у последње три године угашено око 110.000 предузећа у Србији, у којима просечно има четири или пет запослених.** Тешко је повезати стаж и држава само прича о томе, уместо да нађе боље решење, на пример, промени порески систем, направи квалитетну пореску реформи"*, напомиње Рајић.

Он тврди да се **ПИО фонду за неуплаћен стаж дугује око 230 милијарди динара**, а проблем је, напомиње, што ПИО више не може да контролише колико се и шта уплаћује јер по новом закону то више није могуће.

Један ради за тројицу

Званично - Према извештају Министарства финансија, Србија је остварила већу продуктивност од Румуније и Бугарске, а у последње три године и од Македоније. Са терена - Економисти и привредници ипак тврде да је томе допринео мањи број радника који има посао и који се грчевито бори за своје радно место

Продуктивност рада у Србији у прошлој години повећана је за 2,8 процентних поена и износила је 65 одсто просечне продуктивности у земљама Европске уније, наводи се у Извештају о развоју Србије 2010, који је израдило Министарство финансија.

Економски стручњаци пак упозоравају да је овај раст само друга страна медаље константног пада броја запослених и да, у ствари, сада за исту или мању плату један радник ради за тројицу.

Како се наводи у Извештају, Србија је тако остварила већу продуктивност од Румуније и Бугарске, а у последње три године и од Македоније. У периоду 2001-2008. продуктивност је расла по просечној реалној годишњој стопи од 4,7 одсто, док је запосленост опадала по стопи од 2,9 одсто годишње.

Плате шест пута мање

Економиста Миладин Ковачевић истиче да у време када се број радника смањује нема смисла говорити о повећању продуктивности као позитивном сигналу.

- И у ЕУ је продуктивност различита од земље до земље. У сваком случају, читава прича око продуктивности рада у време кризе је по мом мишљењу депласирана јер нас само враћа на причу о запошљавању. Раст продуктивности једино има смисла у периоду развоја када представља индикатор одрживог и експанзивног раста. С друге стране, у овом моменту представља само другу страну медаље раста броја незапослених - сматра Ковачевић.

Директор компаније „Монтера“ Драган Копчалић слаже се да је разлог раста продуктивности искључиво мањи број запослених, јер је у последње две године више од 200.000 људи изгубило посао.

- С обзиром на то, они који су задржали радна места сада су сигурно у грчу да задрже посао који имају, па иако су им мање плате него раније, они се ипак више труде - наводи Копчалић.

RAST PRODUKTIVNOSTI

	2002.	2010.	promena
Poljoprivreda i ribarstvo	2,0	4,7	2,7 ▲
Industrija	5,9	9,5	3,6 ▲
Vadjenje ruda i kamena	7,6	1,7	-5,9 ▼
Preradivacka industrija	6,1	12,6	6,5 ▲
El. energije, gas i voda	1,0	-4,2	-5,2 ▼
Gradjevinarstvo	-1,6	-0,8	0,8 ▲
Usluge	4,3	3,6	-0,7 ▼
Trgovina	16,9	3,6	-13,3 ▼
Hoteli i restorani	6,3	5,9	-0,4 ▼
Saobracaj	5,0	9,0	4,0 ▲
Finansijsko posredovanje	28,4	6,9	-21,5 ▼
Nekretnine	1,9	-2,1	-4,0 ▼

* u procentima

** Izvor: Ministarstvo finansija, prema podacima RZS

И економиста Мирослав Здравковић раст продуктивности рада у Србији види само као логичан след околности с обзиром на све мањи број запослених.

- Не знам како је код нас продуктивност 65 одсто у односу на земље ЕУ, ако је раст БДП-а био један одсто. Реално би било да нам је продуктивност рада на нивоу од 36 одсто у односу на ЕУ, али се бројка попела на читавих 65 одсто због знатно мањег броја радника. Опет, онда би

просечна плата требало да нам буде као у земљама ЕУ, односно око 1.600 евра, а не ових наших око 400 евра - наводи Здравковић.

Ипак, директор концерна „Бамби Банат“ Мирослав Милетић каже да, с обзиром на укупно стање у српској привреди, 65 одсто продуктивности у односу на просек ЕУ уопште није лоше, напротив.

Гора од Србије само Македонија

Према подацима за 2010. годину, укупна стопа незапослености кретала се у распону од најнижих 4,3 одсто у Холандији, до највиших - чак 31,9 одсто у Македонији. Стопа незапослености у Европској унији у 2010. години износи 9,4 одсто, што је на нивоу из 1999. У Србији је ова стопа била чак 20 одсто, што је сврстава на претпоследње место.

- Податак је чак одличан ако се зна да су плате радника код нас шест пута мање од оних у Европи, као и то да имамо најнижу куповну моћ. Нажалост, умногоме заостајемо за земљама ЕУ, иако наши радници немају ниједан хендикеп када је у питању вештина. Такође, не треба заборавити ни то да је за продуктивност врло важна и мотивација радника - истиче Милетић.

Грађевинарство на удару

У кризној 2009. години највише је погођен сектор грађевинарства у којем је продуктивност смањена за 10,4 одсто, прерађивачка индустрија - 7,6 одсто и трговина на велико и мало - 5,9 одсто.

Своју продуктивност, без обзира на отежане услове привређивања, успели су да унапреде сектори пољопривреде - 8,1 одсто, и саобраћај, складиштење и везе са 8,2 одсто, али уз смањену запосленост.

Ивана Жигић